

La mirada des de Barcelona

PER **RAMON PUIG**
rjpuig@tinet.org

ESMENAR EL RELAT PARCIAL I MASCULINITZAT DE LA FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA

Economista i periodista

Nascut a Guissona, porta més de mitja vida al Camp de Tarragona. Viu als Garidells, on té amb la família una petita explotació d'avellaners, des d'on es desplaça cada dia a treballar a Barcelona com a director comercial d'una companyia asseguradora d'àmbit català. Va començar la seva trajectòria professional al món del periodisme al 'Diari de Tarragona'.

Sense qüestionar. La disciplina de la filosofia repeteix tant als instituts com a la universitat l'estudi d'obres d'autors, on crida l'atenció l'absència de dones

«**L**a intenció inicial era fer un currículum paral·lel, tot i que després m'adono que el que cal és esmenar-lo del tot perquè si falta la meitat de la humanitat, és mala ciència», resumeix la professora de Filosofia Moral i Política a la **Universitat de Barcelona (UB)** i valenciana Núria Sara Miras Boronat. Acaba d'editar-se la segona edició de la seva obra *Filòsofes de la contemporaneïtat*, on apropa l'obra de sis filòsofes al professorat de batxillerat i també d'universitat, per així oferir una mirada més plural de la disciplina. Com explica en l'inici del seu llibre, en el curs 2016-2017, com a responsable d'Igualtat de la seva facultat, va calcular que de les 6.000 hores del Grau de Filosofia, només entre 10 i 20 estaven dedicades a estudiar l'obra d'una filòsofa.

Quedem amb l'autora del llibre al centre cívic Can Deu, en ple cor de les Corts i ben a prop del districte financer de la Diagonal i del campus universitari. «La quantitat de dones que ens dediquem a la filosofia representa avui el 40%. En canvi, hi ha molt poca presència de filòsofes entre les obres representatives (cànon) dels estudis contemporanis, que segueixen sent molt masculinitzades», explica.

La incorporació de nou professorat està aportant una nova mirada, tot i que encara hi ha una visió dominant poc procliu a canviar la metodologia. «L'habitual és ensenyar el que t'han ensenyat sense qüestionar-ho. Sovint es tracta d'investigar el que no saps i, en el meu cas, he descobert que hi ha coses que no apareixen per alguna raó,

però no pas perquè no siguin vàlides i interessants», raona.

A la segona meitat del segle XIX, la psiquiatria acostuma a diagnosticar amb histèria les dones que s'allunyen del patró clàssic. «Hi havia una forta misogínia a la medicina, ja que definia com a patològiques les dones que no seguien el mandat de gènere perquè volien estudiar o es relacionaven sexualment amb altres dones», detalla Miras.

En aquell context, que coincideix amb l'accés de les primeres dones a la universitat, el corrent dominant deia que aquelles que es dediquessin a estudiar els hi faltaria energia i tindrien pro-

La valenciana Núria Sara Miras Boronat recull en un llibre l'obra de sis dones filòsofes

Al segle XIX, la salut mental definia amb patologia les joves que preferien estudiar

blemes de fertilitat i, en conseqüència, serien males esposes.

Tot just ara fa 150 anys de l'accés a la universitat de les primeres dones a Catalunya i a l'Estat. Una d'elles va ser la vil·la-secana Elena Maseras, que va obtenir permís del rei per estudiar Medicina, però sense poder exercir.

Precisament, dues de les sis filòsofes que recull en el seu llibre la professora de la **UB** tenen

en comú haver patit el biaix de gènere en salut mental i haver estat diagnosticades amb una patologia socialment perillosa. Es tracta de Jane Addams (1860-1935), considerada la mare del treball social i Premi Nobel de la Pau el 1931, i Charlotte Perkins Gilman (1860-1935), que va ser de les primeres en denunciar la doble i triple jornada laboral de les dones, en comptabilitzar el treball a la fàbrica amb les tasques domèstiques. «Ambdues són dones independents, amb moltes inquietuds polítiques, que decideixen sortir de la vida privada i ocupar un espai de la vida pública amb pronunciaments clars, com la defensa del sufragisme (dret del vot femení)», argumenta Miras.

El llibre també dona cabuda a dues autores vives, una de les quals amb una important càrrega simbòlica, com és Angela Davis, protagonista de nombrosos murals, com el que hi ha a Valls i que queda recollit a l'obra de Miras. «Val la pena anar més enllà de la icona i descobrir el seu pensament mitjançant els seus textos, ja que va fer que la filosofia parlés de la raça i el gènere», recorda.

Per la seva part, l'índia Vandana Shiva s'ha fet coneguda per declarar la guerra a la multinacional Monsanto i les seves llavors transgèniques, que poden destruir els cultius locals. «És curiós que hagi anat molt lluny per tornar als meus orígens de Valls, amb família pagesa, i fer-me pensar el món rural amb uns altres ulls», confessa. El llibre va escriure-ho durant la Covid i s'ha completat amb il·lustracions per a cada autora, realitzades per la seva germana, l'artista visual Carina Miras.